

Szakadát [Kossuth utca 111](#) alatti TÁJHÁZ rövid története

Összeállította: Krémer Péter (Utolsó frissítés: 2023.07.22.)

Források:

- Korabeli [fényképek](#), anyakönyvi bejegyzések, levéltári térképek és házjegyzékek
- A házban lakó nagyszüleim (Häfner József és Eichhorn Éva) írásbeli feljegyzései
- Nagyszüleimmel 1979.09.09-én készített, mintegy 4,5 órás [hangfelvétel](#)
- Szüleim (Krémer Péter és Häfner Anna) visszaemlékezései, a velük 2007-ben készített hangfelvételek
- Saját élmények és tapasztalatok

Mikor épült a ház? > [Lásd a kiegészítést!](#)

Korabeli térképek, levéltári házjegyzékek és anyakönyvek alapján a döngölt falú házat **Schäfer János** újházás [1860-62 között](#) építette. **Tőle a házat** (házszáma akkor 67 volt) dédnagymamám, **Häfner Józsefné / Krémer Katalin vásárolta meg**. Előtte ő a **Templom utca 148.** (ma [Petőfi utca 202](#)) számú házban lakott férjével, anyósával és 5 gyermekével.

- A fennmaradt [adásvételi szerződés](#) dátuma: **1917.05.29.**
- Eladó: **Schäfer János**, kinek neje Feit Teréz
- Vételár: 1.200 Korona

Megvásárlásakor a ház a korabeli fényképek, valamint nagyapám és édesanyám visszaemlékezései alapján, **alsó szobából, téli konyhából, felső szobából, füstölővel (kürtővel), kenyérsütésre alkalmas kemencével ellátott nyári konyhából, kamrából, padlásfeljáróból és padlásból állt. A ház döngölt falú és zsúpfedeles volt**, és már akkor is tartozott hozzá egy a mainál valamivel rövidebb **pince is**. Az innen kitermelt földből épültek fel a döngölt falak. A nyári konyha bejárata előtti **veranda** korábban (erre én is emlékszem) csak egy kúszónövényekkel befuttatott, lugasszerű kiugró volt. Az 1954-ben lebontott zsúptető helyére **cseréptető** került, de a régi döngölt falak (tégla „aláfalazásokkal” javítva) ma is állnak.

Kik költöztek be a házba 1917-ben?

Krémer Katalin (1886.11.21 - 1958.10.19) 31 éves özvegy*, **5 gyermekével:**

- **Häfner József** (1905.08.26 - 1986.06.07)
- **Häfner Julianna** (1908.10.04 - 1988.06.17)
- **Häfner Katalin** (1909.11.10 – 1994.07.28)
- **Häfner János** (1911.08.23 – 1945.01.18)
- **Häfner Antal** (1915.03.09 – 1920.06.26)

* Férje, **Häfner József** (1881.08.28 - 1914) már valószínűleg 1914 végén meghalt az I.Világháborúban.

1928:

Az akkor már több éve kőműves-segédként dolgozó, 23 éves legidősebb fiú, Häfner József a ma is **meglevő istállót és pajtát építi hozzá a házhoz**. Ezek tetejére már cserepek kerültek.

1929.01.19:

Häfner József nagymamámmal, **Eichhorn Évával** (1908.01.08 - 1995.01.29), Häfner Julianna pedig **Eichhorn Jakabbal** (1905.08.06 - 1988.01.17) **köt házasságot**. Ők a **Templom utca 168.** (ma [Petőfi utca 179](#)) számú házban laktak.

A dupla esküvő után **Eichhorn Éva beköltözik, Häfner Julianna pedig kiköltözik** a házból.

Nagymamám elbeszélése alapján, **ekkor 5-en laktak a házban** (Krémer Katalin, Häfner Katalin, Häfner János, valamint nagyapám, Häfner József és nagyanyám, Eichhorn Éva). Mindannyian egy szobában, a „felső” szobában aludtak.

- **1929.12.10:** Megszületik édesanyám, **Häfner Anna**

- **1930.12.06:** Megszületik édesanyám testvére, **Häfner József**, de ő csak 2 évig él; 1932.09.26-án meghal.

- **1931.04.07:** **Häfner Katalin** férjhez megy **Schlitt Jánoshoz** (1913.02.03 - USA), és kiköltözik a házból.

- **1932.04.24:** **Häfner János** feleségül veszi **Schäfer Erzsébetet** (1914.01.12 – 2005.11.18), és kiköltözik a házból.

1932:

Nagyapám, **Häfner József**, Budapesten [leteszi a kőműves mestervizsgát](#).

Kitanulja a takácsmesterséget, vesz egy szövőszéket, és a **téli hónapokban szövással** foglalkozik.

Egyedül az ő keresetéből nem tudtak volna megélni, így a család nő tagjai (Krémer Katalin, Eichhorn Éva, és 14 éves kora után Häfner Anna is) földműveléssel, jószágok tartásával foglalkoznak.

Nagyszüleim és édesanyám **hangfelvételeken emlékeztek vissza** az akkori életre, az akkori falusi szokásokra.

1944: Nagyapám önkéntesként [bevonul magyar katonának](#), hadifogságba esik, és **csak 1946-ban tér vissza Szakadára**.

1944. december:

A falut **megszállják az oroszok**. A házban egyedül maradt három nő kénytelen elviselni az időnként részegen randalírozó oroszok fosztogatásait. Búvóhelyként főleg a szénapadlást használják. (Lásd: Édesanyám [eredeti naplója](#) 1944-1945-ből) Orosz kényszermunkára („malenkij robot”) szerencsére egyiküket sem hurcolják el, mert nem estek bele a korhatárba.

1946-1948: „Legális” és „illegális” **kitelepítések**. Ez az időszak lehetett a falu életének mélypontja.

1948.01.10:

Édesanyám, **Häfner Anna** (1929.12.10 - 2017.01.31) **Mezőkomáromban házasságot köt édesapámmal, Krémer Péterrel** (1927.05.01 - 2011.12.07). Eichhorn Jakab és családja korábbi házába (ma: [Jókai u. 21.](#)) költöztek be, akik kivándoroltak Németországba. Itt születtem meg én (**Krémer Péter**), valamint húgom, **Krémer Klára** is.

1956 tavasza:

A **4 tagú család visszaköltözik Mezőkomáromból a szakadati házba**. Már kisgyerekként is sokat voltam itt, így „második anyanyelvként” tanultam meg az egyedi szakadati német dialektust. Az összeköltözés után **7-en laktunk a házban** (Dédnagyanyám, nagyszüleim és mi négyen). Odaköltözésünk előtt, **1954-ben lebontásra került a zsúptető**; helyére új tetőcserepek kerültek. **A ház villamosítására** az 1950-es évek elején, még a zsúptető lebontása előtt került sor.

1956.08.03:

Nagyapám kőművesmesterként elkészíti a házhoz építendő **toldalék lakószoba** építési [tervrajzát](#), amely a következő hónapokban – a nyitott, udvari pajtával együtt - meg is épül. Mindkettő tetejére használt tetőcserepek kerülnek. Ezzel párhuzamosan átalakítás történik a nyári konyhában is: **A kürtő helyén „fürdőszoba” kerül kialakításra**.

1958.10.19: Häfner Józsefné / **Krémer Katalin 72 évesen meghal** > A házat fia, Häfner József örökli.

1959.01.03:

Szüleim (Krémer Péter és Häfner Anna) **megvásárolják** Vezekényi Lajostól és Varga Jolántól **a ház előtt levő romos telket** (hsz. 110) **és a hozzá tartozó erdős részt** (Hofsteltt), így a ház egy nagy szabad területtel bővül, amit a romos ház lebontása, és a romok eltakarítása/elmunkálása után **konyhakertként** használtunk.

1968: **Szüleim lakást vásárolnak Székesfehérváron**. Elköltözünk, így a **nagyszülők ketten maradnak a házban**.

1979.09.19.:

Nagyszüleim **50. házassági évfordulója alkalmával kb. 4,5 órás hangfelvételt készítek velük**, ahol részletesen mesélnek saját sorsukról, a falu életéről és az akkori falusi szokásokról. A felvétel Tesla B400-as orsós magnóval készült magyar nyelven. Digitalizálás után, ma a tájházi infó-terminálról és a <http://szakadat.fw.hu/> web-oldalról is meghallgatható. **1985 őszétől** a nagyszülők, később már csak nagymamám, a téli hónapokat szüleimnél, Székesfehérváron töltik, tavasztól őszig pedig a szakadati házban élnek. A halála előtti pár évben nagymama már állandó jelleggel Székesfehérváron lakott.

1986.06.07: Häfner József **80 évesen meghal** > A házat (a feleség haszonélvezetével) lánya, **Häfner Anna örökli**.

1995.01.29: Häfner Józsefné / **Eichhorn Éva 87 évesen meghal**, így a ház állandó lakó nélkül marad.

2001.07.03.:

A házat édesanyámtól szakadati születésű unokatestvérem, **Emil Kremer** (1939.08.09 – 2013.04.04) vásárolja meg, akit 1947-ben családjával együtt, Kelet-Németországba (NDK) telepítettek ki. Emil több átalakítást és korszerűsítést is végez a házban. A korábbi veranda helyén pl. fürdőszobát és WC-t alakít ki...

2009. július:

Emil Kremer a házat a Szakadati Önkormányzatnak adja el azzal a szándékkal, hogy abból **Tájházat** hozzanak létre.

2010.05.23.: **Tájház-avatás**.

2015.06.27.:

Tájházi infó-terminál átadása, a magyar-szakadati és német-szakadati hangos (beszélő) szótárak átadása, amelyek a <http://szakadat.fw.hu/> web-oldalról is elérhetők. > [Videó megtekintése](#)